

KOVÁCS FANNI

Történelem-magyar osztatlan tanárszak
Osztatlan, 7. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:
Vadás András
egyetemi docens, ELTE BTK

BÁLNÁK A JÉGTÁBLÁK KÖZT. A VÁLTOZÓ KÖRNYEZET MEGISMERÉSE ÉS FELHASZNÁLÁSA A 17-18. SZÁZADI SVALBARDI BÁLNAVADÁSZAT PÉLDÁJÁN

***Kulcsszavak:** bálnavadászat; kis jégkorszak; Svalbard; környezettörténet; adaptáció*

A 17. század második felében az európai bálnavadászok megfigyelték, hogy a grönlandi bálnák egyre nagyobb számban tartózkodnak a Svalbard körüli nyílt tenger jégtáblái között. Ez a fagyos sarkvidéki szigetcsoport ekkor már évtizedek óta a kora újkori Európa bálnavadászatának legfontosabb színtere volt, az ideutazók pedig a tevékenység fenntartása érdekében követték a bálnákat, egyre beljebb hajózva a jégmezőkön.

A dolgozat célja annak bemutatása, hogy az itt folytatott bálnavadászat során Svalbard környezeti jellegzetességeinek és észlelt változásainak értelmezése miképp járult hozzá a térség gazdasági kiaknázásához. Az elemzés alapját két, a kis jégkorszak egy különösen kritikus időszaka (Maunder-minimum) idején keletkezett leíró munka jelenti, melyekben fontos szerep jut a bálnavadászok környezeti ismereteinek. Az általuk összegyűjtött tudás egyrészt bepillantást enged a Svalbard-ökoszisztéma 17-18. századi regionális jellegzetességeibe, másrészt megmutatja, hogy a vadászok pragmatikus ismereti az őket körülvevő légköri és vízfelszíni folyamatok megértésén alapultak.